Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1873. Wydano i rozesłano dnia 16. września 1873. **Część XXXIII.**

Nr. 258.

Ustawa z dnia 23. maja 1873.,

o układaniu listy przysięgłych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowię, co następuje:

§. 1.

Na urząd przysięgłego powoływać należy tylko mężów, którzy

1. skończyli 30. rok życia;

2. umieją czytać i pisać;

3. posiadają prawo swojszczyzny w gminie należącej do jednego z królestw lub krajów w Radzie państwa zastępowanych;

4. zamieszkują przynajmniej od roku w gminie, gdzie przebywają;

5. albo

a) płacą rocznie podatki bezpośrednie bez dodatku, wyjąwszy przypadki tą ustawą określone (§. 14.), przynajmniej w ilości 10 złr., tam zaś, gdzie ludność przenosi 30.000 mieszkańców, przynajmniej w ilości 20 złr., albo

b) należą do stanu adwokatów, notaryuszy, profesorów i nauczycieli w szkołach głównych i średnich, lub na jednej z wszechnic krajowych stopień doktora otrzymali, chociażby nie płacili podatków w zakresie wyżej wskazanym.

§. 2.

Niezdatnym jest do urzędowania jako przysięgły:

1. Kto dla wad ciała lub umysłu nie jest w możności pełnienia obowiązków przysięgłego;

2. kto nie jest w zupełnem używaniu praw cywilnych, mianowicie zaś uznany sądownie za marnotrawcę, i ten, względem czyjego majątku postępowanie upadkowe otworzono, aż do ukończenia takowego, a jeśli jest kupcem,

dopóki nie uzyska na nowo uzdolnienia do używania praw w §. 246. ustawy o upadłościach z dnia 25. grudnia 1868. wymienionych;

3. kto jest pod śledztwem karno-sądowem, pod oskarzeniem, lub odbywa karę;

4. kto w skutek skazania przez sąd karny gwoli ustawom wyłączony jest od wybieralności do zastępstwa gminy, dopóki to wyłączenie trwa.

§. 3.

Na urząd przysięgłego nie należy powoływać:

1. urzędników pospólnych w czynnej służbie zostających, z wyjątkiem profesorów i nauczycieli w szkołach głównych i średnich;

2. osób zostających w czynnej służbie lub z tymczasową pensyą urlopowanych stałego wojska, marynarki wojennej i obrony krajowej, ani też osób zarządu wojskowego, wyrażonych w §. 1. l. 2. ustawy o zakresie działalności sądów wojskowych z dnia 20. maja 1869. (Dz. u. p. nr. 78.) i

3. duchownych prawnie uznanych kościołów lub stowarzyszeń religijnych;

4. nauczycieli szkół ludowych;

5. osób zajętych służbą pocztową, służbą drogi żelaznej, telegrafu i żeglugi parowej.

§. 4

Uwolnieni są od urzędowania jako przysięgli:

1. ci, którzy 60. rok życia skończyli nazawsze;

2. członkowie sejmów krajowych, rady państwa i delegacyj, na czas trwania kadencyi sejmowej;

3. osoby nie będące w służbie czynnej, wszelako obowiązane do służby wojskowej przez czas, na jaki są powołane do tejże służby;

4. osoby zostające w służbie dworu cesarskiego, profesorowie i nauczyciele publiczni, lekarze i chirurgowie, tudzież aptekarze, o ile przełożony urzędu lub gminy poświadczy, że są niezbędni w swoich zawodach, na rok następny;

5. każdy, kto uczynionemu do siebie wezwaniu przez czas kadencyi sądu przysięgłych jako przysięgły główny lub uzupełniający zadość uczynił, aż do końca najbliższego roku kalendarzowego.

§. 5.

Przełożony gminy z przybranymi przez siebie dwoma członkami jej zastępstwa sporządzi corocznie na początku września spis wszystkich osób, które według poprzedzających przepisów na przysięgłych mogą być powołane, a nie wystarały się o uwolnienie stosownie do §. 4. l. 1.

Spis zawiera w porządku abecadłowym i pod liczbami bieżącemi imiona i nazwiska osób wpisanych, ich stan lub zatrudnienie, miejsce zamieszkania i ilość opodatkowania, następnie wzmiankę, który z języków krajowych ro-

zumieją i którego najwięcej używają. Obok nazwisk osób obowiązanych do służby wojskowej (§. 4 l. 3.) należy nadmienić, azali i na jaki czas powołanie ich do służby wojskowej jest spodziewane. Spis ten stanowi pierwotną listę przysięgłych.

§. 6.

Pierwotna lista przysięgłych zostawać ma w siedzibie urzędowej przełożonego gminy przynajmniej przez ośm dni, i każdemu wolno będzie ją przezierać, co się poda do powszechnej wiadomości sposobem w miejscu używanym, z pouczeniem o prawie reklamacyi.

Każdemu, komu na tem zależy, wolno jest podczas tego okresu założyć u przełożonego gminy na pismie protokolarnie reklamacyę z powodu pominięcia osób, gwoli ustawy w liście umieszczonemi być mogących, lub zapisania do tejże osób gwoli ustawy niezdatnych i nie mogących być umieszczonemi, albo wykazać swoje przyczyny uwalniające.

§. 7.

Komisya gminna (§. 5.) rozstrzyga wszystkie reklamacye i stanowi o rzetelności przytoczonych przyczyn uwalniających. O tych rozstrzygach tudzież o wniesionych przeciw tymże zażaleniach uczyni się wzmianka w odnośnych listach pierwotnych. Zażalenie takowe ma być wniesione w okresie trzech dni po urzędowem udzieleniu rozstrzygu.

Jeżeli w skutek rozstrzygów komisyi gminnej zaszły jakowe zmiany w ogłoszonej liście, należy takowe przez wywieszenie na siedzibie urzędowej ogłosić, i tych, których to dotyczy, o nich zawiadomić. Reklamujący otrzymają zawiadomienie, jak załatwiono ich reklamacye. W razie wykazywania przyczyn uwalniających tak samo się postępować będzie

§. 8.

Sprostowaną listę pierwotną, przy dołączeniu wszelkich pism, odnoszących się do wniesionych reklamacyj i prośb o uwolnienie, przełożony gminy prześle bezzwłocznie, a najpóźniej do końca września staroście powiatowemu. Starosta przystąpi zaraz do sprawdzenia listy, a jeśli dostrzeże, że w ułożeniu jej zaszły usterki przeciw ustawie lub znaczne niedokładności, zwróci ją przełożonemu gminy do sprostowania. Jeżeli w skutek sprostowania nastąpi wyłączenie osób poprzednio zamieszczonych lub zamieszczenie poprzednio wyłączonych, z listą sprostowaną postąpi się tak, jak z listą wprzód ułożoną (§§.6. 7.)

Sprostowana lista będzie napowrót przesłana staroście powiatowemu najpóźniej do końca października.

Gdyby przełożony gminy sporządzenie, sprostowanie, lub przesłanie listy pierwotnej znacznie odwlekał, wolno staroście powiatowemu zarządzić wykonanie zalegającej czynności urzędowej na koszt gminy przez swoje własne organa.

§. 9.

Starosta powiatowy przedłoży pierwotne listy swojego urzędowego obrębu wraz z wszelkiemi do nich odnoszącemi się dokumentami Prezydentowi trybunału pierwszej instancyi. Przy tej sposobności zpomiędzy mężów w listach pierwotnych zamieszczonych wskaże tych, o których sądzi, że dla swego rozumu, uczciwości, prawości i tęgości charakteru, a w krajach, gdzie kilka języków jest w użyciu, dla znajomości tychże szczególniej są uprzymiotnieni na urząd przysięgłego.

§. 10.

W miejscach mających własne statuta gminne przełożony gminy listę pierwotną prześle bezpośrednio Prezydentowi trybunału pierwszej instancyi, a przytem spełni zadanie zkądinąd staroście powiatowemu w §. 9. nałożone.

§. 11.

Prezydent trybunału pierwszej instancyi zwoła komisyę, która na każdy obręb trybunału ułoży listę roczną najpóźniej w miesiącu listopadzie.

Komisya składa się, oprócz Prezydenta lub jego zastępcy jako przewodniczącego, z trzech sędziów, wziętych z grona radców trybunału lub sędziów powiatowych jego obrębu, tudzież z trzech mężów zaufania.

Członków wyznacza Prezydent.

Mężami zaufania naznaczone być mogą tylko takie, nie zostające w pospólnej służbie osoby, które na ten obręb trybunalski posiadają uprzymiotnienie do urzędu przysięgłego.

Jeśli mężowie zaufania nie stawią się, lub w inny sposób uchylają się od spełnienia swojego zadania, Prezydent trybunału na ich miejsce powoła bezzwłocznie innych mężów zaufania.

Komisya rozstrzyga większością głosów. Przeciw jej uchwałom żadne zażalenie nie ma miejsca.

§. 12.

O mającem się odbyć posiedzeniu Prezydent zawiadomi wcześnie naczelnika politycznej władzy krajowej, który wyśle na nie delegowanego.

Ten ma tylko głos doradczy.

§. 13.

Komisya rozstrzygnie naprzód zażalenia w listach wzmiankowane (§. 7). Jeśli jakie osoby wbrew ustawie nie zostały na liście zamieszczone, postanowi ich wpisanie. Następnie przystąpi do ułożenia listy rocznej, składającej się z listy głównej i z listy uzupełniającej.

§. 14.

Układanie list rocznych nastąpi w tym sposobie, że komisya z list pierwotnych weźmie osoby, które w myśl §. 9. za najgodniejsze i nawięcej uprzy-

miotnione na urząd przysięgłego uważa, i ułoży z nich listę (lista główna), z której brani będą przysięgli na przyszły rok kalendarzowy.

Taż komisya w taki sam sposób ułoży z osób, mieszkających w siedzibie trybunału przysięźniczego albo w najbliższej okolicy, drugą listę (lista uzupełniająca), z której brani będą przysięgli liczbę uzupełniający, czyli zastępcy.

Obszerność obu tych list zastosowaną będzie do liczby kadencyj zwyczajnych i nadzwyczajnych, prawdopodobnie w roku kalendarzowym przypaść mających, a to w ten sposób, że na każdej liście umieści się o połowę więcej osób, niżby ich potrzeba było ze względu na spodziewaną ilość posiedzeń sądu przysięgłych.

Jeśli listy pierwotne obrębu trybunalskiego razem wzięte nie zawierają przynajmniej 800 osób, na urząd przysięgłego gwoli §. 1. powołanych, Prezydent trybunału pierwszej instancyi wezwie starostów powiatowych, jeszcze przed zwołaniem komisyi do ułożenia rocznej listy, aby od przełożonych gmin zażądali i nadesłali listy pierwotne uzupełniające, na których zamieścić należy te osoby na urząd przysięgłego zkądinąd powołane, które opłacają podatki bezpośrednie bez dodatku rocznie przynajmniej w ilości 5 zł. Taka sama uzupełniająca lista pierwotna będzie zażądaną od przełożonych tych miejsc w obrębie znajdować się mogących, które własne statuta gminne posiadają. Te uzupełniające listy pierwotne mają być sporządzone i prostowane tak jak główne listy pierwotne, i równie jak te służyć będą za podstawę do ułożenia listy rocznej.

§ 15.

Lista roczna będzie wydrukowaną i udzieloną Prezydentowi trybunału drugiej instancyi, nadprokuratorowi, naczelnikowi politycznej władzy krajowej, tudzież prokuratorom, starostom powiatowym, sędziom powiatowym i przełożonym gmin obrębu trybunalskiego.

§. 16.

Jeżeli przełożeni władz i gmin dowiedzą się w ciągu roku o okolicznościach, które przysięgłego z listy rocznej niezdatnym (§. 2.) do urzędowania w tymże charakterze, albo powołanie do tego urzędu niemożnem (§. 3.) czynią, albo jeśli powołanie wojskowo służyć obowiązanych (§. 4. l 3) do służby wojskowej nastąpiło, obowiązani są donieść o tem zaraz Prezydentowi trybunału pierwszej instancyi. Do tego Prezydenta udać się winny także osoby w §. 4. l. 2. i 4. wymienione o wyłączenie ich, gdy ustawowa przyczyna wyłączenia zaszła dopiero po upływie okresu reklamacyjnego.

Czy zachodzi potrzeba wyłączenia kogo, lub czy komu służy prawo wyłączenia się z listy rocznej, rozstrzyga Prezydent trybunału pierwszej instancyi.

§. 17.

Lista służbowa ułożoną będzie w drodze losowania. Losowanie odbędzie się na posiedzeniu jawnem trybunału pierwszej instancyi na czternaście dni przed rozpoczęciem każdej kadencyi sądu przysięgłych, a to wobec dwóch sędziów i prokuratora. Izba adwokatów będzie wezwana aby wysłała do tego aktu jednego członka z swego grona.

§. 18.

Układając listę służbową, należy naprzód wyłączyć z listy rocznej obowiązanych służyć wojskowo, których do służby wojskowej na czas kadencyi sądu przysięgłych powołano.

Poczem nazwiska osób pozostałych, do obu części listy rocznej wpisanych, wkładają się jedne do jednej, drugie zaś do drugiej urny, a z tych Prezydent trybunału wyciąga naprzód 36 przysięgłych głównych, a następnie 9 przysięgłych liczbę uzupełniających czyli zastępców.

Będzie spisany protokół tej czynności.

§. 19.

Dopiero gdy lista roczna jest tak nieliczna, że lista główna mniej niż 54, zaś uzupełniająca mniej niż 14 nazwisk obejmuje, komisya złożona podług §. 11. uzupełni listę roczną nazwiskami z list pierwotnych aż do wysokości liczb rzeczonych, zanim się przystąpi do ułożenia listy służbowej.

§. 20.

Prezydent trybunału pierwszej instancyi wezwie na piśmie 36 przysięgłych głównych i 9 zastępców, przy wyrażeniu miejsca, dnia i godziny rozpoczęcia posiedzeń sądu przysięgłych oraz przy wskazaniu skutków prawnych niestawienia się, poczem dopilnować należy, aby doręczenie im wezwania do rąk własnych i na 8 dni przed rozpoczęciem kadencyi nastąpiło.

§. 21.

Jeżeli przed rozpoczęciem rozprawy głównej stawiło się mniej niż 30 głównych przysięgłych, niedostający do tej liczby będą zastąpieni przez przysięgłych z pomiędzy 9 liczbę uzupełniających. Tym końcem przewodniczący trybunału przysiężniczego, wobec członków tegoż sądu, oskarzyciela i obrońców osób oskarżonych wkłada do urny nazwiska 9 przysięgłych liczbę uzupełniających czyli zastępców, wyciąga z tej potrzebną ilość nazwisk i odczytuje.

Będzie sporządzony protokół tej czynności.

§. 22.

Jeżeli w sądzie przysiężniczym toczyć się ma tego samego dnia rozprawa główna w kilku przypadkach karnych, utworzenie ławy przysięgłych dla tych wszystkich przypadków karnych może nastąpić przed rozpoczęciem rozprawy co do pierwszego przypadku.

Ława przysięgłych, dla pierwszego przypadku karnego utworzona, pozostaje w swej działalności i dla następnych przypadków karnych pod rozprawę przychodzących, jeżeli osoby mające prawo wyłączenia przysięgłych oświadczą, iż się na to zgadzają

Jeżeli na żądanie osoby, mającej prawo wyłączania, dla jednego z następnych przypadków karnych nowa ława przysięgłych utworzoną zostanie, taż ława pozostanie w swej działalności i dla innych następnych przypadków karnych, jeżeli osoby mające prawo wyłączenia oświadczą, że się na to zgadzają.

Jeżeli naznaczone rozpoczęcie rozprawy, z powodu dłuższego trwania poprzednich rozpraw lub z innych przypadkowych przyczyn tak się odwleka, że rozprawa rozpoczyna się dopiero w czwartym lub jeszcze późniejszym dniu po tym, w którym ława przysięgłych utworzoną była, wówczas należy przystąpić do utworzenia nowej ławy przysięgłych.

§. 23.

Każdy przysięgły, który pomimo wezwania, nie wykazując nieuchronnej przeszkody, niestaje, albo przed skończeniem się posiedzenia sądu przysięgłych, bez pozwolenia przewodniczącego tegoż sądu, oddala się, skazany będzie przez trybunał przysiężniczy na grzywnę do 50 zł., a w razie powtórzenia do 100 zł.

Przeciwko temu orzeczeniu może skazany, ale tylko w dniach ośmiu od doręczenia, wnieść sprzeciw do trybunału przysiężniczego, lub gdyby ten nie był już zebranym, do trybunału pierwszej instancyi, i wykazując dostatecznie poświadczeniem na pismie, że wezwanie nie było mu należycie doręczone, lub że nieprzewidziana i nieuchronna przeszkoda stanąć mu nie dozwoliła, lub że orzeczona kara nie jest zastósowaną do jego uchybienia, prosić o zniesienie lub złagodzenie nałożonej mu kary.

Przeciw rozstrzygowi w tej mierze zapadłemu nie służy żaden środek prawny.

Przepisy postępowania karnego o użyciu kar pieniężnych, w temże postanowionych, znajdują zastósowanie i co do kar w niniejszym paragrafie wspomnionych.

§. 24.

Przy zamknięciu każdej kadencyi sądu przysiężniczego, przewodniczący tegoż sądu zapyta przysięgłych, czy chcą korzystać ze służącego im w ślad §. 4. l. 5. prawa uwolnienia się aż po koniec najbliższego roku kalendarzowego, lub na czas krótszy. Założone oświadczenia będą udzielone Prezydentowi trybunału pierwszej instancyi dla zrobienia stósownych zapisków w liście rocznej.

§ 25.

Każdy przysięgły i mąż zaufania, który spełnił swój obowiązek, otrzyma na żądanie, umiarkowane wynagrodzenie kosztów podróży, jeżeli miejsce jego

zamieszkania oddalone jest więcej niż o milę od miejsca sądu przysiężniczego. Osobne rozporządzenie oznaczy ilość tego wynagrodzenia.

§. 26.

Ustawa niniejsza zaczyna obowiązywać w dniu ogłoszenia.

Ustawa z dnia 9. marca 1869. (Dz. u. p. Nr. 33.) o układaniu list przysięgłych dla sądów drukowych znosi się niniejszem.

Zanim będzie można korzystać z list rocznych podług przepisów, niniejszej ustawy sporządzić się mających, listy służbowe, o ile zajdzie potrzeba ułożenia takowych, ułożone będą na podstawie dotychczasowych list rocznych w drodze losowania, a to w sposób w §§. 17. i 18. omówiony.

Jak dalece w pierwszym roku wykonania tej ustawy listy pierwotne i roczne jeszcze przed kresami czasu w §§. 5. i 11. naznaczonemi, spisane być mają, postanowi się w drodze rozporządzenia.

§. 27.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczone jest Ministrom spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

Wiedeń dnia 23. maja 1873.

Franciszek Józef w. r.

Auersperg w. r. **Lasser** w. r. **Glaser** w. r.